

Verwantschappen

a work in progress

Kaaitheaterstudio's, 5, 6, 7, 8 april 2000, 20.30
ca. 75 min, er is geen pauze/there is no intermission.

Van en met/by Jan Ritsema, Inneke Van Waeyenberghe, Bojana Cvejic, Oscar van den Boogaard (alleen op/only on 08.04.2000)

Productie/producer Kaaitheater

In tegenstelling tot eerdere berichten is de voorstelling hoofdzakelijk in het Engels.

¶ *Verwantschappen* is het (logische) vervolg op *April S.a.i.d.*, het project dat Jan Ritsema vorig seizoen met Sara De Bossche in het Kaaitheater realiseerde: het onderzoek naar de mogelijke grondslagen van een maatschappelijk relevant theater van vandaag wordt verder gezet en verhuist van de theaterzaal van de Kaaitheaterstudio's naar het repetitielokaal, vier hoog in het gebouw. Het publiek wordt er uitgenodigd deelgenoot te worden in het onderzoek dat Jan Ritsema hier voert samen met romanschrijver Oscar van den Boogaard, cineaste Inneke van Waeyenberghe en musicologe-theatermaakster Bojana Cvejic.

Deze theatteruimte is in de eerste plaats een werkruimte. Het denken over theater en het maken van theater zijn (er) niet meer te scheiden. *Wat gezocht wordt* is een voorstelling die ogen heeft en benen.

Kunnen we een voorstelling maken die ogen heeft?

De meeste voorstellingen zijn blind. Ze zijn gemaakt om naar te kijken, maar niet om terug te kijken.

Het theater substitueert voor onze ogen een wereld die overeenstemt met onze verlangens. Ons probleem is hoe wij een voorstelling kunnen maken die terugkijkt naar een publiek dat terugkijkt naar de voorstelling. Dit betekent dat de voorstelling gemaakt zou moeten worden vanuit de idee dat betekenis, gebruik van technieken, stijl en concept ter discussie staan, zonder daarom noodzakelijkerwijs de methode van de discussie te gebruiken.

Ons probleem is hoe we een voorstelling kunnen maken waarin dit verifiërende principe impliciet aanwezig is in de stijl en het concept en in elke minuut van de voorstelling.

Kunnen we een voorstelling maken die benen heeft?

De meeste voorstellingen staan helaas stil. Dat is jammer. Wat her en der getoond wordt, is een dood ding of in het beste geval een bijna dood ding. Voorstellingen gedragen zich als een solide machine die zich zelf herhaalt. *Het proves* is in de meeste gevallen gestorven op de eerste avond, zodat het publiek slechts de overledene kan huldigen in de duisternis van de rouwkapel die theater heet.

Ons probleem is hoe we een voorstelling kunnen maken die beweegt, verandert, levendig blijft, zich eerder gedraagt als een golf of als het weer.

De aanwezigheid terugvinden

Het concept van 'Verwantschappen' is niet opgebouwd rond representatie; het lijkt er zelfs onverschillig tegenover te staan. Het is niet de representatie noch op voorhand bedachte beelden of gedachten waar het om draait. Het gaat om de aanwezigheid die niet 'gevonden' wordt maar gecreëerd. Het is belangrijk dit te onderscheiden van de performancekunst van de zestiger jaren; het gaat niet om het 'hier' en 'nu' dat niet herhaald kan worden, om een actie of een happening met eenmalig gebruik. De kwaliteit van de aanwezigheid hangt af van de permanente twijfel en het in vraagstellen, van het voeden van onzekerheid en ongemak. De aanwezigheid vertrekt vanuit het nulpunt; we proberen het witte blad zo lang mogelijk leeg te houden. In plaats van het 'in te vullen' zijn we de hele tijd bezig het 'op te kuisen'. Zuiverheid is niet ons doel, want zuiverheid op zich bestaat niet; het is helderheid waar we naar op zoek zijn.

"Sois sûr d'avoir épuisé tout ce qui se communique par l'immobilité et le silence." (Robert Bresson)

Waarom, waarom, waarom?; wat wil je zeggen?; is er een onzichtbare kracht/ ideologie die ons leidt?; hoe kan je het beeld dat door zichzelf gevormd is, voorstellen en je er niet achter verbergen?; hoe kan je uwisselen?

De voorstelling wordt gemaakt in aanwezigheid van het publiek. Wie mee wil denken en/of reageren op dit experiment kan de website raadplegen: <http://verwantschappen.vgc.be> (geen www). En/of een reactie sturen naar ons e-mailadres: reacties@verwantschappen.vgc.be (met dank aan digitaal Brussel).

Lets make things together (that's better)

¶ *Verwantschappen* is the (logical) continuation of *April S.a.i.d.*, the project which Jan Ritsema realized with Sara De Bosschere in the Kaaithheater last season: the research into the possible bases of a socially relevant theatre of today is continued and moves from the theatrespace of the Kaaithteaterstudio's to the rehearsalroom, on the 4th floor of the building. The audience is invited there to become a participant in the research Jan Ritsema is developing together with novelist Oscar van den Boogaard, film-maker Inneke Van Waeyenberghe and musicologisttheatremaker Bojana Cvejić.

This theatrespace is in the first place a working space. Thinking about theatre and making theatre cannot be separated anymore. *What is looked for* is a performance which has eyes and legs.

Can we make a performance that has eyes?

Most performances are blind. They are made to be looked at but not to look back.

Theatre substitutes to our look a world which is in accordance with our desires. Our problem is how to make a performance that looks back at an audience looking back at it. It means that a performance has to be made out of the notion that its meaning, its use of techniques, style and concept can be called into question without necessarily using the method of discussion.

Our problem is how we can make a performance where this verifying principle be implicit in style and concept and every minute of the performance.

Can we make a performance that has legs?

Most performances stand still that's a pity. But what has been shown is very much like a dead thing or at best an almost dead thing. Performances behave like a solid machine that repeats itself. *The process* mostly dies at the first night, so the audience can only celebrate the deceased in the darkness of the funeral chapel called theatre.

Our problem is how we can make a performance that moves, changes, stays alive, behaves more like a wave or the weather?

To regain presence

The concept of 'Verwantschappen' is not centered around representation, it seems to be indifferent to it. It is not the representation, nor preconceived images or thoughts that it goes for; it is the presence, not 'found' but created. What is important is to distinguish it from the art of performance of the 60-ies; it is not the 'here' and 'now' that cannot be repeated, an action or happening for one-use only. The quality of the presence depends on the constant doubt and questioning, the feeding of uncertainty and discomfort. The presence is built up from a scratch, leaving the blank sheet of paper white as long as possible. Instead of 'filling it in' we are 'cleaning' it all the time. Purity is not our goal, for purity as such doesn't exist, it is clarity we search for.

"Sois sûr d'avoir épuisé tout ce qui se communique par l'immobilité et le silence" (Robert Bresson)

Why, why,why?; what do you want to say?; is there an invisible force/ ideology that leads us?; how can you present and not withdraw behind the image that is formed by itself?; how can we exchange?

The performance is developed in presence of the audience. Everybody who wants to think along with us or wants to react on this experiment, can consult the website <http://verwantschappen.vgc.be> (not www). And/or can send a reaction to our e-mail-address: reacties@verwantschappen.vgc.be (thanks to digitaal Brussel).

Lets make things together (that's better)

Het Kaaithheater geniet de steun van/est subventioné par/is supported by
het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, administratie Cultuur, de Vlaamse Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest,
het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Stad Brussel en de Nationale Loterij.
Mediasponsors/ sponseurs médiatiques: Studio Brussel, Knack, De Morgen, Radio 3 en TV-Brussel.
Hoofdsponsor/ Sponsor structureel/ Main sponsor: KBC Bank & Verzekering.

